

No
139

CZÓBEL BÉLA
VIRÁGOK BARNA KANCSÓBAN
(PEÓNIA S CSENDÉLET), 1936

- ←
1. Rónai Dénes: Czóbel Béla portréja, 1930 körül
magántulajdon
Közl: Czóbel, egy francia magyar.
Ferenzy Múzeum, Szentendre, kiállítási katalógus, 104.o.

CZÓBEL BÉLA (1883-1976)

Virágok barna kancsóban (Peóniás csendélet) |
Flowers in a brown Jug (Still-life with Peonies), 1936

Olaj, vászon | Oil on canvas, 81 x 65 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Czóbel

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

- | Fruchter Lajos gyűjteményében (1938-tól)
- | Köves Oszkár gyűjteményében (1961)
- | Henry Watkins (Indiana) tulajdonában (1981 után)
- | Jay Anderson (San Francisco) gyűjtő és műkereskedő kollekciójában (1990-es évek)
- | legutóbb Betty Lee (Kínában élő amerikai állampolgár) tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- | IXXX. Biennale Internazionale d'Arte. Velence, 1958, katalógus: 11. (*La Rose* címen)

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

- | Homage to Bela Czobel (1883–1976).
Gallery R.S. Johnson International, Chicago, 1981, katalógus: 18.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

- | Genthon István: Czóbel Béla. Képzőművészeti Alap Kiadó, Budapest, katalógus: 19.

Kezdő ár | Starting price: 3 800 000 Ft / 9 896 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimate: 20 833 – 31 250 EUR

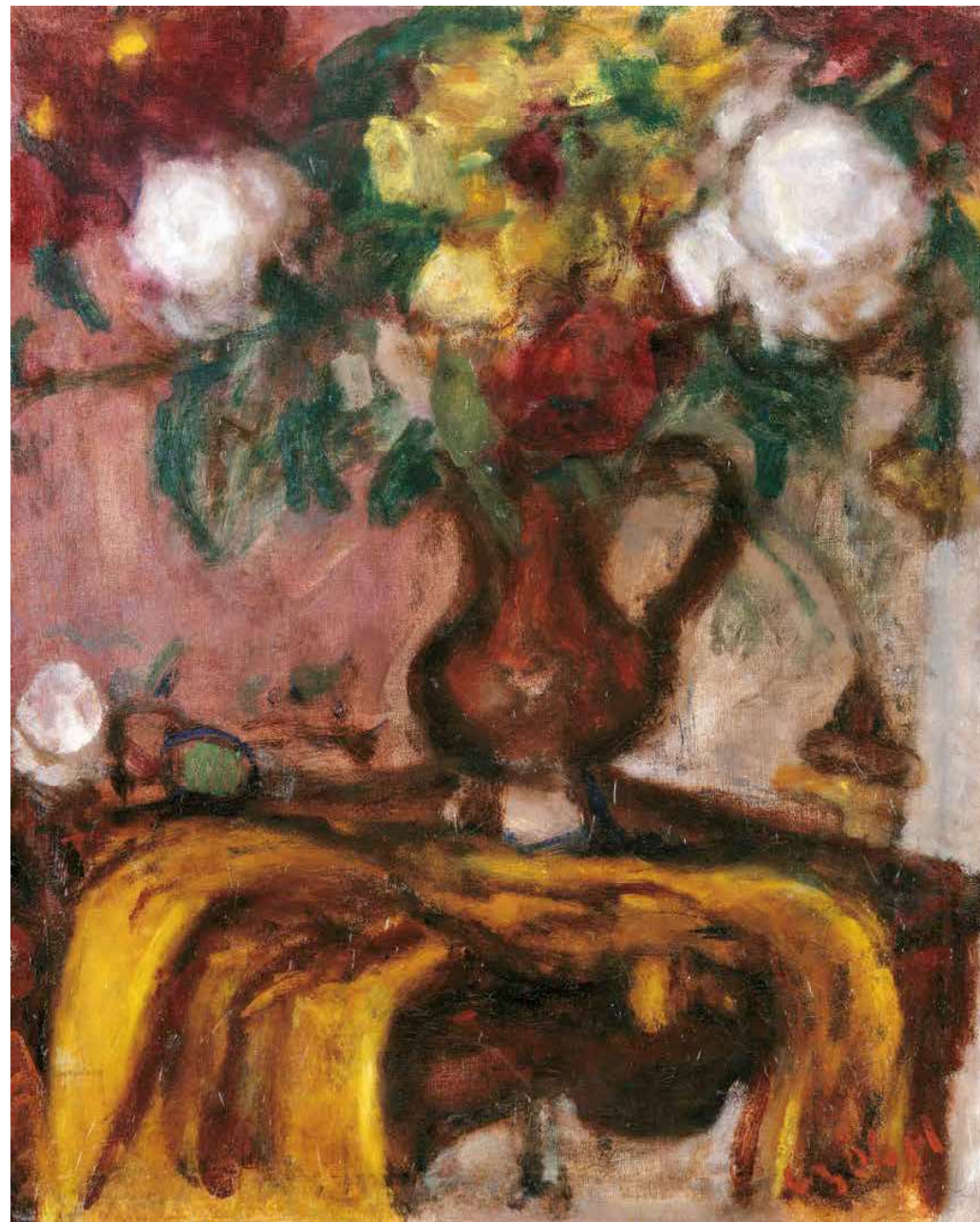
A „GRASHAM-ASZTALTÁRSASÁG ELSŐRANGÚ BELTAGJA”

A szegény polgári családból származó Fruchter Lajos az I. Világháború előtt, Margittay Tihamér és Zemplényi Tivadar képein keresztül került kapcsolatba a művészettel. Becsülettel végigjárta a műgyűjtés minden buktatóját, s folyamatosan kutatta egy saját műgyűjtemény kialakításának lehetőségeit. Az 1920-as évek során – a már korábban nyilvánvalóvá vált – kiváló kvalitáserzékét új barátai, műértők és művészek pallozták tovább.

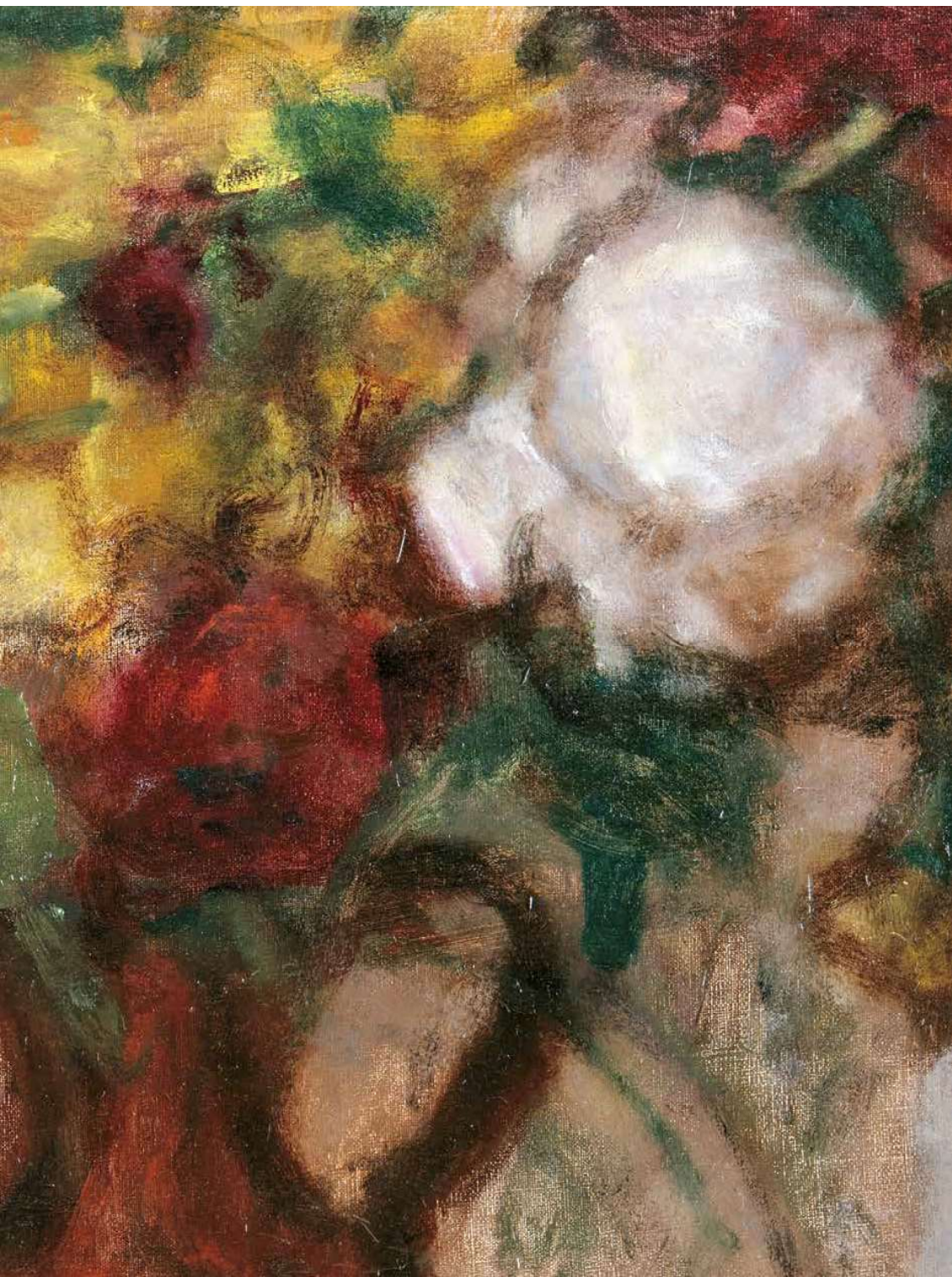
Bernáth Aurél így emlékezik vissza a gyűjtőre: „Fruchter Lajos a Grasham-asztaltársaság elsőrangú belfogója volt, külső székhellyel. Ritkán járt hozzánk a kávéházi találkozásainkra, de mi legalább hetenként egyszer felmentünk a naphegyi villába, hogy a képtár növekedés-

sét figyeljük, vagy hogy vételi gondjait megbeszéljük vele. [...] Ő volt az ideális művelő, aki az egyes művek legrejtettebb beszédére is kíváncsi volt.”

„A gyűjtő nem a művészettörténet eszközeivel méri az elért eredményeket, hanem a saját ízlésével” – vallotta Fruchter Lajos. Valóban ez a felismerés tette egyéni színekben gazdaggá 20. századi művészettörténetünk talán egyik leggazdagabb magánkollekcióját. Így vált lehetségessé számára „az ismeretlen felfedezése, és az ismertek elismerése”. Ez a magabiztos értékítélet tette számára lehetővé, hogy szinte egész életében olyan – akkor még a szélesebb közönség előtt egyáltalán nem ismert – alkotókat támogasson, mint például Czóbel Béla, Egry József, vagy éppen Derkovits Gyula. Az idő őt igazolta.

2. Czóbel Béla: Önarckép pipával, 1928 körül

CZÓBEL ÉS FRUCHTER

A Magyar Nemzeti Galéria adattárában Czóbel Béla Fruchterhez írott 48 levele, valamint Fruchter Lajos 1943-ban keletkezett 44 gépelt oldalból álló memoárja (*Művészek és műalkotások között*) lebilincselő módon mutatja be művész és mecénása kapcsolatát. Fruchter 1931 januárjában, a Tamás Galériában rendezett kiállításon vásárolta meg első három Czóbel festményét, akire már több Párizsban is megfordult magyar művész hívta fel a gyűjtő figyelmét. Még ugyanebben az évben a festővel is sikerült megismerked-

nie, aki a nyár végét jó barátja, Hatvany Ferenc birtokán töltötte. Állandó kapcsolat és közvetlen viszony alakult ki festő és gyűjtő között, melynek következtében Czóbel folyamatosan tájékoztatta munkájáról egyetlen komoly magyarországi vevőjét. Budapesten ez időben szinte senkit sem érdekeltek Czóbel képei. A festő képeiből még a nagy barát, Hatvany Ferenc tulajdonában sem volt jelentősebb mennyiség, miközben Fruchter anyagában több mint húsz Czóbel alkotás gyűlt fel a harmincas évek végére.

3. Fruchter Lajos portréja

A PEÓNIAÁS CSENDÉLET FRUCHTER VISSZAEMLÉKEZÉSEIBEN

A most kiállított alkotás megszerzésének körülményeiről is találunk részleteket Fruchter visszaemlékezésében. Sorából kicseng, a szerző nem kis meglepődésére szolgált, hogy e remek alkotása épp gyűjteményében kapott helyet: „Czóbel ezerkilencszázharmincnyolcban nem jött Magyarországra.

Cagnesban dolgozott. Onnan hozott akkori jegyese, most felesége, Madok Mária három vásznat. Egy strandképet, egy kék hangulatú csendéletet gyümölcsökkel és egyet peóniákkal. Az elsőt nekem, a két csendéletet másnak ajánlotta fel. A strandkép nem tartotta magát, később be is cseréltem a festő egy másik

képéért. De a két csendélet is hozzám került és végleg nálam maradt, mert akinek szánva voltak, nem vette meg. Mikor ez aztán nálam láttá, akkor ébredt tudatára, hogy milyen bakot lőtt, mert a festőtől származó sok kitűnő képem között nagyszerűen megállták helyüket.”

KASZÁS GÁBOR

BENKE LÁSZLÓ: INTERJÚ KÖVES OSZKÁR MŰGYŰJTŐVEL

„Czóbelről kell szólnom, akire Diener Dénes hívta fel a figyelmemet, sőt ki is vitt hozzá Szentendrére. Festészetének modernségét, erejét, színeinek alig elemezhető szerves gazdagságát rögtön felismertem. Művészete iránti tiszteletemet bizonyítja, hogy Rippl-Rónai mellett a legnagyobb számban ő szerepelt a gyűjteményemben. És ismételtelen hangsúlyozom, a 30-as években még a moderneket gyűjtő kisszámúak körében is Czóbel nem tartozott a sztárok közé. Párizsi népszerűségét meg sem közelítene a pesti. De a vele való kapcsolatom intenzitását az is fokozta, hasonlóan Márffyéhoz és Egyréhez, hogy csak nála adatott meg a gyűjtő legnagyobb öröme és izgalma: a műteremben való válogatás, a frissen készült anyag között.”

In.: Ars Hungarica, 1978/2.

4. Bokros Birman Dezső: Köves Oszkár portréja
Magyar Nemzeti Galéria